

พุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

ของทหารกองประจำการ*

THE INTEGRATED BUDDHIST METHOD FOR MENTAL EMPOWERMENT OF SOLDIER OFFICERS

สุชาย ทะสุวรรณ์

Suchai Tasuwan

พระราชปรีดีมินิ

Phra Rajapariyattimuni

วุฒินันท์ กันทะเตียน

Wutthinant Kantatian

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: suchay-123@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์พุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ

โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ได้แก่ การวิจัยวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งหมด 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยพรรณนาความวิเคราะห์และการวิจัยเชิงปริมาณโดยการแจกแบบสอบถามแก่ทหารกองประจำการ กรมทหารขนส่งรักษาพระองค์กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงจำนวน 200 คน โดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมูทิตารักษาความลับของทางราชการ ($\bar{X} = 4.14$) และมี

* Received 20 March 2019; Revised 4 April 2019; Accepted 4 April 2019.

ความคิดเห็นอันดับต่ำที่สุดคือด้านเมตตามุ่งสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{X} = 3.88$) ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ปัจจัยทุกอย่างที่จัดอยู่ภายใต้ความต้องการ (Needs) ต่าง ๆ ของบุคคลย่อมต้องส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการในปัจจุบันทั้งสิ้นผู้วิจัยได้สรุปเป็นปัจจัยที่สำคัญไว้ 7 ด้าน คือ 1) บทบาทของผู้บังคับบัญชา 2) ภาวะความรับผิดชอบและความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่ 3) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 4) นโยบายของหน่วยงาน 5) การให้บำเหน็จรางวัล 6) สภาพแวดล้อมในการทำงาน 7) สภาพส่วนตัวต่อผู้ร่วมงาน หลักพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการนำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้เป็นแนวทางหลักทำให้การพัฒนาสร้างขวัญและกำลังใจสามารถดำเนินการได้ครบทุกด้าน ทั้งด้านเมตตาควรมีการแบ่งปันช่วยเหลือกันในบางครั้งที่มีโอกาสอำนวย ด้านกรุณาควรช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอและด้อยโอกาสเมื่อมีโอกาส ด้านมุทิตาควรยินดีกับเพื่อนร่วมโลก ไม่ควรอิจฉานินทา และด้านอุเบกขาควรให้กำลังใจเพื่อจะให้ผู้อื่นมีแรงสู้ต่อไป

2. แนวทางพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการนำหลักพรหมวิหาร 4 สามารถประยุกต์ใช้กับผู้บังคับบัญชาขององค์กรที่ต้องให้ความสำคัญในเรื่องของความเมตตา ได้แก่ ความสนิทสนม ปราบปรามความสุขความเจริญเพื่อผู้อื่น กรุณา ได้แก่ ปลดปล่อยยามที่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับทุกข์ มุทิตา ได้แก่ ให้ความสำคัญต่าง ๆ กับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มาติดต่อประสานงาน อุเบกขา ได้แก่ รับฟังความคิดเห็นและให้ความเป็นธรรมโดยเท่าเทียมกัน โดยเน้นที่อุเบกขาให้มาก สามารถนำมาปรับใช้ในองค์กรในเรื่องของการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงานโดยเน้นให้ทุกคนมีจิตวิญญาณของการสำนึกในหน้าที่และมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อส่งผลให้องค์กรมีประสิทธิภาพ

3. ด้านองค์ความรู้พุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ สรุปได้เป็นผลการศึกษาที่เรียกว่า SMART MODEL อันเป็นแนวคิดในการบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ 7 ประการ คือ 1) บทบาทของผู้บังคับบัญชา 2) ภาวะความรับผิดชอบและความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่ 3) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 4) นโยบายของหน่วยงาน 5) การให้บำเหน็จรางวัล 6) สภาพแวดล้อมในการทำงาน และ 7) สภาพส่วนตัวต่อผู้ร่วมงาน หลักพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อ

สร้าง โดยสรุปเป็น 4 มิติ คือ S = Stimulate กระตุ้นหรือรื้อ M = Motivate แรงบันดาลใจ A = Allegiance จงรักภักดี T = Teamwork การทำงานร่วมกัน

คำสำคัญ : พุทธวิธี , เชิงบูรณาการ , ขวัญและกำลังใจ , ทหารกองประจำการ

Abstract

This dissertation entitled ‘The Integrated Buddhist Method for Mental Empowerment of Soldier officers’ has three objectives: 1) to study the problem of morale of the military soldiers; 2) to analytical study the integrated Buddhist method for empowerment of soldier officers’ morale, and 3) to propose the integrated Buddhist approach for empowerment of soldier officers’ morale. In this research, a Mixed Method Research was used through the qualitative research and in-depth interview of 10 populations and then the descriptive analysis was also done. The quantitative research was done through questionnaires gained by private armed forces. 200 Transport Regiment Guards were purposively selected by using statistics such as percentage, average and standard deviation. The results were found as follows:

1. The morale of private armed forces were at a high level (\bar{x} = 4.17), in each side, it was found that the confidentiality of official sympathy was at high level (\bar{x} = 4.14) and the lowest ranked scores were concerned with loving kindness in seeking more benefit for public than private (\bar{x} = 3.88). From the result of in-depth interview, it showed that the desired factors were obviously affecting upon the morale of private armed forces present in the present and seven factors were summarized in this research as follows: 1) the role of the supervisor, 2) the responsibility and satisfaction in the assigned works, 3) the relationships with co-workers, 4) the division’s policies, 5) reward, 6) the work’s environment, and 7) the private conditions being towards co-workers. As far as the integrated Buddhist approach for empowerment of soldier offers’ morale are

concerned, four sublime states of mind can be alternatively applied so as to get things done. As regards loving kindness, generosity should be occasionally made, in the compassion the weak and disadvantageous person should be given some help, in the sympathetic joy one should express the gladness out when other gets promotion and in the equanimity one should encourage others to endlessly perform their duty.

2. The integrated Buddhist approach in empowering soldier officers' morale can be done through the application of four sublime states of mind in the following ways: in the loving kindness one should become a good friend wishing other a very happy life, in the compassion one should make a great deal of effort to liberate others from suffering, in the sympathetic joy one who is under supervision should be prioritized by the supervisor in all necessary cases, in the equanimity the supervisor should equally hear and take all cases into account without any bias. Under this suggestion it can be claimed that all organizations can practically apply such virtue so as to empower the armed soldier officers' morale who are under the commandment. In order to achieve this goal, the public spirit and awareness of organizational benefit should be empathetically emphasized wherein the sustainable effectiveness is expected.

3. When it comes to the knowledge concerning with the Buddhist integrated approach in empowering the private armed forces' morale, the model called SMART MODEL was considerably proposed. The mentioned approach can be effectively applied in the seven following ways: 1) the role of the supervisor, 2) the responsibility and satisfaction in the assigned works, 3) the relationship with colleagues 4) the division's policies, 5) the reward, 6) the environment in working, and 7) the personal conditions. By virtue of these ways the integrated Buddhist approach comes to be explained in the four dimensions: S = Stimulate enthusiasm M = Motivate inspiration A = Allegiance, T = Teamwork collaboration.

Keyword: Buddhist way, Integrative, Morale, Military officers.

บทนำ

ประวัติศาสตร์สอนให้เราเห็นว่า “สงคราม” เป็นระเบียบการของโลก เป็นประเพณีที่คู่ควรมากับโลกแต่ดึกดำบรรพ์ ไม่มีชาติใด ภาษาใดในโลกที่จะก่อร่างสร้างตัวเป็นปึกแผ่นแน่นหนาโดยไม่ได้ผ่านการสงครามมา หมู่ชนหรือชาติใดที่ได้รวบรวมกันขึ้นเป็นอาณาจักรอยู่อย่างอิสระจำเป็นต้องหาวิธีป้องกันตนเอง และจัดหากำลังไว้สำหรับป้องกันประเทศชาติ ให้พ้นจากเงื้อมมือของเหล่าศัตรูที่จะยกมาแย่งชิงอาณาเขตหรือทำลายความเป็นอิสระภาพของชนชาติตนให้เสื่อมสูญไป การกระทำเช่นนี้เป็นลักษณะและวิสัยของมนุษย์ทุกชาติที่ต้องการความเป็นไทแก่ตนเองไม่ต้องการที่จะอยู่ในบังคับและถูกกดขี่บีบคั้นจากชนชาติอื่น ด้วยเหตุนี้การเกณฑ์คนมาเป็นทหารเพื่อเป็นกำลังอำนาจให้ประเทศชาติในการที่จะป้องกันข้าศึกศัตรูจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระทำทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 52 ได้กำหนดนโยบาย แห่งรัฐไว้ว่า “รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐและผลประโยชน์ของชาติ กำลังทหารพึงใช้เพื่อทำการรบหรือการสงครามและป้องปรามมิให้เกิดสงคราม เพื่อป้องกันสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อปราบหรือป้องปรามการกบฏและการจลาจล เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ และการพัฒนาประเทศ” ซึ่งสรุปบทบัญญัตินี้ได้ 2 ประการ คือ บทบาทการป้องกันประเทศ โดยกองทัพต้องมีความพร้อมด้านกำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ ในยามสงบและยามสงคราม รวมทั้งต้องสร้างเสริมแสนยานุภาพของกองทัพไทยให้มีขีดความสามารถสูง เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในทางการเมืองระหว่างประเทศ เป็นผลให้ผู้เข้ามาเป็นทหารกองประจำการด้วยความสมัครใจเข้ารับราชการน้อยมาก ทางราชการจึงต้องใช้วิธีการเกณฑ์ทหาร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 50 บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ” และตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มาตรา 7 บัญญัติว่า “ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน” (วรรณภา พัวเวส, ๒๕๕๒) ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497 กระทรวงกลาโหมมีหน้าที่ตรวจเลือกทหารกองประจำการ โดยมอบอำนาจให้แม่ทัพภาคเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกและคณะกรรมการชั้นสูงในท้องที่แต่ละจังหวัด (กระทรวงกลาโหม, ๒๕๑๕)

พระพุทธศาสนา มีที่สร้างกำลังใจที่จะทำให้ใจออกจากวัฏจักรของกิเลสตัณหาได้ สิ่งที่ต้องทำอย่างมากก็คือสร้างกำลังใจ เติมกำลังใจ ด้วยการสร้างคุณธรรม 5 ประการคือ (1) ศรัทธา (2) วิริยะ (3) สติ (4) สมาธิ (5) ปัญญา ที่จะทำให้ใจมีกำลังมากกว่ากิเลสตัณหา เชื่อว่าพระพุทธเจ้าเป็นผู้ค้นพบวิธีสร้างกำลังใจด้วยพระองค์เองให้ใจมีกำลังมากกว่ากิเลสตัณหาที่ทำให้พระองค์หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ทหารเกณฑ์ก็เปรียบเสมือนพระอริยสงฆ์สาวก เพียงแต่ว่าตอนนี้ยังไม่ได้สร้างกำลังใจให้เท่ากับพระอริยสงฆ์สาวก ถ้าสร้างกำลังใจให้เท่าพระอริยสงฆ์สาวก คือ สร้างวิริยะสร้างสติ สร้างสมาธิ สร้างปัญญาให้เต็มร้อยแล้วก็จะหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้

หลังจากที่เข้าขยาสีหัตถะเสด็จออกบรรพชาแล้ว ในระหว่างการทำเพ็ญทุกรกิริยาที่ทำได้ยาก เช่น การบำเพ็ญเพียรเพื่อบรรลุธรรมวิเศษด้วยวิธีที่ต่าง ๆ เช่น กลั่นลม อัสสาสะ (ลมหายใจเข้า) ปัสสาสะ (ลมหายใจออก) และอดอาหาร เป็นเวลา 6 ปีนั้น พระพุทธองค์ทรงค้นพบว่าหากต้องการปฏิบัติให้หลุดพ้นจากความทุกข์ก็ต้องปฏิบัติให้พอดีอยู่ในทางสายกลางไม่ย่อหย่อน หรือเข้มงวดจนเกินไป เมื่อได้ทรงปฏิบัติด้วยการบำเพ็ญเพียรทางจิตด้วยวิธีเจริญสมาธิ คือการทำจิตใจให้สงบและเจริญวิปัสสนา คือ การพิจารณาสิ่งทั้งปวงให้เห็นแจ้งตามความเป็นจริงด้วยปัญญาจนได้ตรัสรู้ในอริยสัจ 4 ทรงรู้แจ้งในความจริงอันได้แก่ ตัวปัญหา (ทุกข์) ทรงรู้สาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ (สมุทัย) ทรงรู้แจ้งในความดับทุกข์หรือการแก้ปัญหา (นิโรธ) และทรงรู้แจ้งวิธีการปฏิบัติที่นำไปสู่ความดับทุกข์ (มรรค) อันได้แก่ อริยมรรค มีองค์ 8 (ณัฐนนท์ ปรภายสันติสุข, ๒๕๔๗)

พระพุทธองค์ทรงวางเป้าหมายเป็นสำคัญ จึงไม่ทรงหวั่นวิตกต่ออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างทาง เป็นต้น และในสมัยพุทธกาลพระอานนท์ ได้เศร้าใจเพราะไม่บรรลุอรหัตต์ พระจูฬปันถกเสียใจ น้อยใจที่พี่ชับลั พระพระวักกลี เสียใจที่พระพุทธเจ้าไล่ นางภูวจาจารา เสียใจจากบุตรตาย และพระปุลณณะ เผยแผ่ดินแดนที่ดูร้าย ดังนั้น การนำสติมาเจริญอริยมรรคโดยสรุปก็คือ การพิจารณาขั้นทั้ง 5 ให้เห็นถึงเหตุปัจจัยและเห็นความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และเป็นอนัตตาของมัน จนจิตหลุดพ้นจากความยึดมั่นในขั้นทั้ง 5 นี้ ซึ่งขั้นทั้ง 5 นี้ ถ้าจะสรุปเป็นหมวดหมู่เพื่อนำมาพิจารณาแล้วก็จะได้ 4 กลุ่ม คือ กาย, เวทนา, จิต, และธรรม (ธรรมชาติที่มีอยู่ในขั้นทั้ง 5) ที่เรียกว่า สติปัญญา 4 คือ ขั้นแรกจะต้องพิจารณาตั้งแต่ฐานกายไปหาเวทนา, จิต, และธรรม เพื่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรมก่อน ซึ่งอริยมรรค 8 (บุญและ

บารมีอยู่ในองค์มรรค 8 ทั้งสิ้น) ได้แก่การมีสติ สมาธิ ความเพียรเรียนรู้ในธรรมและความใฝ่ดี (ตรงนี้คือตัวบุญ) ส่วนเมื่อได้บุญแล้ว ปัญหาที่ถูกต้องก็จะเกิดขึ้นในจิตที่เรียกว่าสัมมาทิฐิ แล้วทำให้ไปสร้างบารมี คือ การกระทำอย่างเข้มแข็งเพื่อการลด ละ เลิก หลุดพ้น นั่น คือสัมมาวาจา กัมมันตะ และอาชีวะ (ตรงนี้เป็นตัวบารมีที่แท้จริง)

ดังนั้น การสร้างกำลังใจของทหารเกณฑ์จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็น การที่จะได้มาซึ่งทหารกองประจำการที่มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องใช้กระบวนการสร้างกำลังใจเชิงพุทธบูรณาการสำหรับทหารกองประจำการที่มีความเหมาะสมที่สุด เนื่องจากกระบวนการสร้างกำลังใจเป็นเรื่องละเอียดอ่อนมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนคนไทยทั่วประเทศ ดังนั้นหากมีปัญหาเกิดขึ้นแล้วย่อมมีผลกระทบต่อสถาบันทหารรวมทั้งความมั่นคงของชาติด้วย ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่ง ประการหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและต้องการหาแนวทางดำเนินงานในกระบวนการสร้างกำลังใจเชิงพุทธบูรณาการสำหรับทหารกองประจำการที่ได้มาซึ่งทหารกองประจำการที่พร้อมด้วยร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ ยินดีที่จะรับใช้กองทัพและประเทศชาติอย่างแท้จริง เพื่อประสิทธิภาพในด้านการทหารซึ่งจะส่งผลถึงความสงบสุขของสังคม และความมั่นคงของชาติต่อไป ถ้าไม่มีพระพุทธศาสนาก็จะไม่มีการสร้างกำลังใจที่จะทำให้ใจออกจากวัฏจักรของกิเลสตัณหาได้ สิ่งที่ต้องทำอย่างมากก็คือสร้างกำลังใจ เต็มกำลังใจ ด้วยการสร้างคุณธรรม 5 ประการคือ (1) ศรัทธา (2) วิริยะ (3) สติ (4) สมาธิ (5) ปัญญา (พระไพศาล วิสาโล , ๒๕๕๑) จะทำให้ใจมีกำลังมากกว่ากิเลสตัณหา เชื่อว่าพระพุทธเจ้าเป็นผู้ค้นพบวิธีสร้างกำลังใจด้วยพระองค์เองให้ใจมีกำลังมากกว่ากิเลสตัณหาที่ทำให้พระองค์หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ทหารเกณฑ์ก็เปรียบเสมือนพระอริยสงฆ์สาวก เพียงแต่ว่าขณะนี้ยังไม่ได้สร้างกำลังใจให้มีเท่าที่พระอริยสงฆ์สาวก ถ้าสร้างกำลังใจให้เท่าพระอริยสงฆ์สาวก คือ สร้างวิริยะ สร้างสติ สร้างสมาธิ สร้างปัญญาให้เต็มร้อยแล้วก็จะหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้ อย่างที่พระพุทธเจ้าทรงสอนพระอานนท์ว่า ต้องระลึกถึงความตาย อยู่ทุกลมหายใจเข้าออก ให้รู้ว่าตายได้ทุกเวลานาที รู้จักวิธีทำให้ใจไม่ทุกข์กับความตายของร่างกายแล้วจะตายเมื่อไหร่ก็ไม่เป็นปัญหา เพราะเสร็จกิจแล้ว ไม่กลับมาเกิดอีกแล้ว ไม่เวียนว่ายตายเกิดอีกแล้ว ถ้าทำไม่เสร็จ ตายไปก็ต้องกลับมาเกิด แก่ เจ็บ ตายใหม่ มาปฏิบัติใหม่ มาคราวหน้าอาจจะไม่มีพระพุทธศาสนา มาคอยนำทาง มาคอยสอน ก็จะไม่รู้ว่าจะต้องปฏิบัติอะไรกัน

ปัญหาการขาดขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ คือ หน้าที่ของทหาร กองประจำการแสดงออกถึงความเครียด ความเหนื่อยล้า คิดถึงบ้าน เวลาอยู่ร่วมกับครอบครัวมีน้อยประกอบกับผู้บังคับบัญชาสั่งการโดยบังคับต้องให้ได้ผลงานตามสั่ง ไม่ได้มองดูเรื่องปัญหาอุปสรรค ทำให้สภาพขวัญและกำลังใจทหารกองประจำการลดน้อยลง ดังนั้นการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็น อนึ่งในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ทหารกองประจำการนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องรู้ปัจจัยสาเหตุที่สำคัญที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจดังกล่าว ด้วยเหตุนี้และด้วยหลักพรหมวิหาร 4 แปลว่า ธรรมเป็นเครื่องอยู่ของพรหม หรือธรรมประจำใจของพรหมกล่าวคือ พรหมเป็นเทพเจ้าสูงสุดในศาสนาพราหมณ์ที่สร้างโลกและอภิบาลโลกตามทัศนะของพราหมณ์ เพราะถือว่ามนุษย์เมื่ออยู่กันไปพอดึงกับหนึ่งโลกจะพินาศ และพระพรหมจะสร้างโลกขึ้นมาใหม่ และจะลิขิตชีวิตมนุษย์ว่าจะเป็นอย่างใด แต่ทัศนะของพระพุทธศาสนาถือว่ามนุษย์ทุกคนมีส่วนรับผิดชอบในการสร้างสรรค์และอภิบาลสังคม ด้วยเหตุนี้ ทุกคนต้องทำตัวให้เป็นพรหม

ดังนั้นการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และจำเป็น อนึ่งในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ทหารกองประจำการนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องรู้ปัจจัยสาเหตุที่สำคัญที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ ตลอดจนถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจดังกล่าว ทั้งนี้ผลการศึกษาวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม ขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์พุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ
3. เพื่อนำเสนอแนวทางพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาโดยเริ่มจากการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างขวัญและกำลังใจจากเอกสารชั้นต้น คือ คัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นหลัก และรวบรวมจากเอกสารชั้นรอง เช่น วรรณคดี ฎีกา ตลอดจนงานวิจัย เอกสาร วารสาร และตำราวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาศึกษาวิเคราะห์ แล้วสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับการสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการทั้งในพระพุทธศาสนาและในวิทยาการปัจจุบัน

2. แนวทางพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหาร กองประจำการ การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการตามหลักพุทธธรรม

2.1.1 ประชากร ได้แก่ ทหารกองประจำการ ในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ 865 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ทหารกองประจำการ กรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ผู้วิจัยจะใช้วิธีสุ่มเลือกแบบเจาะจง (Purposive or Accidental) ได้แก่ ทหารกองประจำการ กรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ จำนวน 200 คน

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บังคับบัญชา กรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ เกี่ยวกับแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการตามหลักพรหมวิหาร 4 สามารถสรุปแนวทางการนำพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านเมตตา

แนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านเมตตา ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาควรแสดงความรักความเมตตา และเอาใจใส่ดูแล ผู้ใต้บังคับบัญชาเปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน มีหลักการบริหารที่ชัดเจน

ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลความถูกต้อง ไม่อคติเอนเอียง เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม แสดงน้ำใจกับผู้ใต้บังคับบัญชาในโอกาสอันสมควร หมั่นสังเกตและซักถามความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะทำให้เขารู้สึกว่าผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่และห่วงใยด้วยความใจจริง เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมให้การบริหารงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านกรุณา

แนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านกรุณา ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาควรมีความเมตตากรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้ความช่วยเหลือแบ่งปันน้ำใจ สงเคราะห์ทั้งทางด้านวัตถุ กำลังกายและกำลังใจ ทั้งนี้เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาประสบปัญหา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัวผู้บังคับบัญชาควรเข้าไปช่วยเหลือ และสนับสนุนตามความเหมาะสม ซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการอาจเป็นแค่เพียงคำพูดที่สร้างแรงบันดาลใจหรือคำพูดที่ให้กำลังใจก็เป็นได้และที่สำคัญคือผู้บังคับบัญชาจะต้องไม่ทอดทิ้งผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อประสบปัญหา

3. ด้านมุทิตา

แนวทางสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านมุทิตา ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาควรทำตนเป็นกัลยาณมิตรมากกว่าเป็นผู้บังคับบัญชา รู้จักเป็นผู้ให้ และเป็นผู้รับที่ดี ยกย่องให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชา ใช้วัฒนธรรมการทำงานแบบพี่แบบน้อง ยึดหลักการทำงานแบบประชาธิปไตย สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติงานด้วยความขยันทุ่มเทอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยการปูนบำเหน็จความชอบตามสมควร ให้ความยุติธรรมในเรื่องของการประเมินผลการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มที่โดยไม่เข้าไปควบคุมกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด ควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจงาน และที่สำคัญในยามที่ผู้ใต้บังคับบัญชาประสบความสำเร็จ ทำผลงานได้ดีได้ ผู้บังคับบัญชาควรแสดงความชื่นชมยินดีจากใจจริง อย่างล้นเกล้าผู้ใต้บังคับบัญชาจะได้ดีขึ้นมาเหนือตนเองแต่ควรส่งเสริมอย่างเต็มที่และภาคภูมิใจว่าผู้ใต้บังคับบัญชาตนเองกำลังได้รับความก้าวหน้า ซึ่งเหมาะสมกับความสามารถและความทุ่มเทที่เขามีให้กับองค์กร

4. ด้านอุเบกขา

แนวทางสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านอุเบกขา ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาต้องรู้จักวางเฉย ทำใจเป็นกลาง ไม่ปฏิบัติเอนเอียงด้วยความรักหรือชัง มีความซื่อตรง ซื่อสัตย์ไม่เห็นแก่ตัว ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารคน ให้ความรักความเป็นธรรมกับทุกคน ปกครองด้วยความรักและเอื้ออาทร มีความเข้าใจใต้บังคับบัญชาอย่างถ่องแท้ การจะชื่นชมหรือตำหนิควรใช้คำพูดอย่างระมัดระวัง ควรใส่ใจถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานเป็นทีม สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้รางวัลเป็นการตอบแทนและมอบหมายงานให้เหมาะสม หรือบางครั้งแม้ผู้บังคับบัญชามีความปรารถนาอยากช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชายามเดือดร้อน แต่หากสิ่งที่เขาทำเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง เช่น มีการทุจริต คดโกงต่อหน้าที่ หรือทำผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เรื่องเหล่านี้ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมาย โดยไม่เลือกปฏิบัติหรือละเว้นแต่ประการใด

องค์ความรู้พุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการสรุปได้เป็นผลการศึกษาที่เรียกว่า SMART MODEL อันเป็นแนวคิดในการบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ 7 ประการ คือ 1) บทบาทของผู้บังคับบัญชา 2) ภาวะความรับผิดชอบและความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่ 3) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 4) นโยบายของหน่วยงาน 5) การให้บำเหน็จรางวัล 6) สภาพแวดล้อมในการทำงาน และ 7) สภาพส่วนตัวต่อผู้ร่วมงาน หลักพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้าง โดยสรุปเป็น 4 มิติ คือ S = Stimulate กระตือรือร้น M = Motivate แรงบันดาลใจ A = Allegiance จงรักภักดี T = Teamwork การทำงานร่วมกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ” ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจจึงนำมาอภิปรายผลไว้ ดังต่อไปนี้

1. ด้านสภาพขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการพบว่าการ พบว่า ขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมุทิตา รักษาความลับของทางราชการ (\bar{X} = 4.14) และมีความคิดเห็น

อันดับต่ำที่สุดคือ ด้านเมตตา มุ่งสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{x}=3.88$) ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ปัจจัยทุกอย่างที่จัดอยู่ภายใต้ความต้องการ (Needs) ต่าง ๆ ของบุคคล ย่อมต้องส่งผลต่อขวัญและกำลังใจ พบว่า ทหารกองประจำการจะมีขวัญและกำลังใจน้อย เนื่องจากยังไม่มีความคุ้นเคยกับหลักนิยมความเป็นทหาร และยังไม่คุ้นเคยกับค่ายฝึก ดังนั้นกองพันควรจัดให้มีการอบรมแนะนำหลักนิยมความเป็นทหารเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการเป็นทหาร และจะได้มีโอกาสรู้จักเพื่อนทหารใหม่ในการอบรมสอดคล้องกับ วงก์ภัทร ภูพันธ์ศรี ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจการทำงานของข้าราชการตำรวจนครบาล ผลการวิจัยพบว่า 1) ขวัญและกำลังใจการทำงานของข้าราชการตำรวจนครบาลอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปฏิสัมพันธ์ในการทำงาน ความสามารถในงาน ภาวะผู้นำ ค่าตอบแทนและการประเมินผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับขวัญและกำลังใจการทำงานของข้าราชการตำรวจนครบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยิ่งสอดคล้องกับทฤษฎีตามแนวความคิดของมาสโลว์ อ้างถึงในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้เห็นว่ามนุษย์ถูกกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะได้ครอบครอง ความต้องการเฉพาะอย่าง ซึ่งความต้องการนี้ได้ตั้งสมมติฐานได้ตั้งสมมติฐาน เกี่ยวกับความต้องการของบุคคลไว้ ดังนี้

1. บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอื่นๆ ต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจึงเป็นสิ่งจูงใจในพฤติกรรมของคนนั้น
3. ความต้องการของบุคคลจะเรียงเป็นลำดับขั้นตอนความสำคัญ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการระดับสูงต่อไป

ลำดับความต้องการของบุคคลมี 5 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สุด เพื่อความมีชีวิตอยู่รอด ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสม เป็นต้น
2. สิ่งแวดล้อมและความคุ้มครองจากผู้อื่น
3. ความต้องการความรักและการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของความรู้สึกว่าตนได้รับความรักและมีส่วนร่วมในการเข้าหมู่พวก

4. ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่องให้เกียรติและเห็นความสำคัญของตน

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการสูงสุดในชีวิตของตน เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการทำงานที่ตนเองชอบหรือต้องการเป็นมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

2. แนวทางพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ พบว่า ควรใช้พรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรักใคร่ความคิดที่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข ประกอบด้วย มีการเสียสละ อย่างปราศจากการเห็นแก่ตัว มีความรักและห่วงใยผู้ร่วมงาน เป็นผู้นำที่ดี รับผิดชอบต่อหน้าที่อุทิศตนและเวลาในสถานศึกษาอย่าง เต็มที่ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ดี เคารพในสิทธิ์และศักดิ์ศรี สอดคล้องกับงานวิจัยของบริสุทธิ์ อธิจิต ได้ทำการศึกษาวินัยและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการบุคลากรให้อยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข การเปิดโอกาสให้ข้าราชการมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การพิจารณาความดีความชอบต้องกระทำด้วยความเท่าเทียมกันโดยชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผล และหลักเกณฑ์การเลื่อนยศหรือเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นประจำทุกปี โดยยึดหลักความรู้ความสามารถและผลการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของเอี่ยมอร ชลวร วิจัยเรื่อง “การพัฒนาปัญญาในพระพุทธศาสนาเถรวาท” พบว่า การพัฒนาปัญญาเป็นการทำให้ความรู้ ความเข้าใจชัดเจนเจริญขึ้นเพื่อนำมาจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพในการดำเนินชีวิตเพื่อเป้าหมายที่วางไว้ ผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญกับการบริหารและการปกครองบังคับบัญชาให้มีความสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย โล้วมันคง วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า หลักการพัฒนาภาวะผู้นำทางจริยธรรมหลักการพัฒนาภาวะผู้นำทางจริยธรรมต้องอาศัยการเปิดกว้างทางความคิดของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารมีพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านองค์ความรู้พุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ สรุปเป็นผลการศึกษาที่เรียกว่า SMART MODEL อันเป็นแนวคิดในการบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ 7 ประการ คือ 1) บทบาทของ

ผู้บังคับบัญชา 2) ภาวะความรับผิดชอบและความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่ 3) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 4) นโยบายของหน่วยงาน 5) การให้บำเหน็จรางวัล 6) สภาพแวดล้อมในการทำงาน และ 7) สภาพส่วนตัวต่อผู้ร่วมงาน หลักพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้าง โดยสรุปเป็น 4 มิติ คือ S = Stimulate กระตือรือร้น M = Motivate แรงบันดาลใจ A = Allegiance จงรักภักดี T = Teamwork การทำงานร่วมกัน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของบริษัท อธิจิต ได้ศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการบุคลากรให้อยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของของเอี่ยมอร ชลวร วิจัยเรื่อง “การพัฒนาปัญญาในพระพุทธศาสนาเถรวาท” พบว่า การพัฒนาปัญญาเป็นการทำให้ความรู้ ความเข้าใจชัดเจนเจริญขึ้นเพื่อนำมาจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพในการดำเนินชีวิตเพื่อเป้าหมายที่วางไว้ ผู้บังคับบัญชามีการบริหารและการปกครองบังคับบัญชาที่ดี ให้ความช่วยเหลือและรับฟังข้อคิดเห็นต่าง ๆ จากผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย โล้วมันคง วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า หลักการพัฒนาภาวะผู้นำทางจริยธรรม หลักการพัฒนาภาวะผู้นำทางจริยธรรมต้องอาศัยการเปิดกว้างทางความคิดของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารมีพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการยอมรับตนเองว่าอาจจะมีข้อบกพร่องทางพฤติกรรม ทำการวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมที่บกพร่องของตนเอง และพร้อมที่จะแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมที่บกพร่องนั้น ๆ กล่าวได้ว่าเป็นการจูงใจให้ผู้บริหารเข้าร่วมการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมที่ได้ผลที่สุด

บทสรุป

ในการศึกษาเรื่อง “พุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ” สรุปได้ดังนี้

1. ด้านสภาพขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ พบว่า ขวัญและกำลังใจของทหาร กองประจำการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมูทิตา รักษาความลับของทางราชการ ($\bar{X} = 4.14$) และมีความคิดเห็นอันดับต่ำที่สุด

คือ ด้านเมตตา มุ่งสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{X} = 3.88$) ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ปัจจัยทุกอย่างที่จัดอยู่ภายใต้ความต้องการ (Needs) ต่าง ๆ ของบุคคลย่อมต้องส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการในปัจจุบันทั้งสิ้น ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเป็นปัจจัยที่สำคัญไว้ 7 ด้าน คือ 1) บทบาทของผู้บังคับบัญชา 2) ภาวะความรับผิดชอบและความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่ 3) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 4) นโยบายของหน่วยงาน 5) การให้บำเหน็จรางวัล 6) สภาพแวดล้อมในการทำงาน และ 7) สภาพส่วนตัวต่อผู้ร่วมงาน หลักพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้าง ขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ นำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้เป็นแนวทางหลักทำให้การพัฒนาสร้างขวัญและกำลังใจสามารถดำเนินการได้ครบทุกด้าน ทั้งด้านเมตตาควรมีการแบ่งปันช่วยเหลือกันในบางครั้งที่โอกาสอำนวย ด้านกรุณาควรช่วยเหลือผู้ที่ย้อนแอและด้อยโอกาสเมื่อมีโอกาส ด้านมุทิตาควรยินดีกับเพื่อนร่วมโลก ไม่ควรอิจฉานินทา และด้านอุเบกขาควรให้กำลังใจเพื่อจะให้ผู้อื่นมีแรงสู้ต่อไป ผู้บังคับบัญชา

2. แนวทางพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการพบว่า ควรใช้พรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาหลักธรรมดังกล่าวเป็นหลักการพัฒนามนุษย์ในพระพุทธศาสนามาเป็นเครื่องมือในการสร้างขวัญและกำลังใจให้ทหารกองประจำการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อองค์กรได้มากที่สุด

3. ด้านองค์ความรู้พุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ สรุปได้เป็นผลการศึกษาที่เรียกว่า SMART MODEL อันเป็นแนวคิดในการบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ 7 ประการ คือ 1) บทบาทของผู้บังคับบัญชา 2) ภาวะความรับผิดชอบและความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่ 3) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 4) นโยบายของหน่วยงาน 5) การให้บำเหน็จรางวัล 6) สภาพแวดล้อมในการทำงาน และ 7) สภาพส่วนตัวต่อผู้ร่วมงาน หลักพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้าง โดยสรุปเป็น 4 มิติ คือ S = Stimulate กระตือรือร้น M = Motivate แรงบันดาลใจ A = Allegiance จงรักภักดี T = Teamwork การทำงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้จากการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผลักดันให้มีนโยบายโดยใช้หลักพุทธวิธีหลักภavana 4 ได้แก่ ด้านกาย (การพัฒนากาย) ด้านศีล (การพัฒนาพฤติกรรม) ด้านจิต (การพัฒนาจิตใจ) และด้านปัญญา (การพัฒนาปัญญา) ในการพัฒนาขวัญและกำลังใจทหารกองประจำการ 4 ด้าน โดยเข้าไปอยู่ในแผนนโยบายของกองทัพบก

1.2 หน่วยงานทหารควรมีการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขนโยบายของกองทัพ ในเรื่อง ยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ โดยนำหลักพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการในการจัดทำแผนและนโยบายให้เป็นรูปธรรม

1.3 ส่งเสริม สนับสนุนในการสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 กับทหารประจำการเพื่อที่จะได้สร้างขวัญและกำลังใจตามพุทธวิธีเชิงบูรณาการไปในทางเดียวกัน

1.4 จะต้องสร้างความยอมรับ ความสนับสนุน การสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการภายในหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

นอกจากนี้การนำพุทธวิธีเชิงบูรณาการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการควรมีการวางแผนงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยดังนี้

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ที่มีความสอดคล้องกับภารกิจหน้าที่และนำองค์ความรู้หรือเครื่องมือในการนำไปปฏิบัติงานปรับประยุกต์ใช้

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่นำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้อาจต้องปรับกลไกและรูปแบบการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในแต่ละหน่วย

2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ควรมีการประสานงาน เพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยขึ้นตรงที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานในระดับหน่วย

2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้เพื่อให้มีขวัญและกำลังใจที่ดีของทหารกองประจำการ ควรกระจายความรับผิดชอบและมอบหมายงานให้กับหน่วยงานต่างๆ จากระดับสูงไปถึงระดับต่ำที่สุด เพื่อเป็นการพัฒนาขวัญและกำลังใจทหารกองประจำการ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ ดังนี้

3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาการบริหารพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสร้างขวัญและกำลังใจของทหารกองประจำการในหน่วยงานอื่นของกองทัพบกที่นอกเหนือจากหน่วยงานที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

3.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารการพัฒนาสร้างขวัญและกำลังใจกำลังพลของกองทัพบกและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3.4 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของทหารกองประจำการในการบริหารและพัฒนาขวัญและกำลังใจ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานเกี่ยวกับทหารกองประจำการให้มีคุณภาพตามนโยบายของกองทัพมากยิ่งขึ้น

3.5 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของทหารกองประจำการต่อการพัฒนาขวัญและกำลังใจตามนโยบายของกองทัพบก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงกลาโหม. (2515). กำหนดผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกและคณะกรรมการชั้นสูง คำสั่งที่ 748/2515. กระทรวงกลาโหม.
- ณัฐนันท์ ประกายสันติสุข. (2547). ประสิทธิภาพของการสื่อสาร ในการเผยแพร่ธรรมะ หลักสูตร การพัฒนา- จิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- พระไพศาล วิสาโล. (2551). จิตอาสาพัฒนาชนบทกรณีศึกษา : กลุ่มอาสาพัฒนา มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรรณภา พัวเวส. (2552). กระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย . วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.